

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia || Et || Metropolis || Alberti Crantzii || Historici
Doctiss. Sacrae || Theologiae & Iuris Canonici Doctoris ||
celeberrimi, ac Ecclesiae Ham-||burgensis quondam
Decani**

Krantz, Albert

Coloniae, 1574

Capvt IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11453

Religionis diuinæ plurima illi cura fuit : psallendi legendique officia in ecclesia discreuit : ipse se choris psallentium immiscuit. Coram se, vbicunque esset, diuinū peragi religiosè curauit officium ac ministerium : Sermones patrum, Homilias sanctorum, nec minus Martyrologia diligenter inquiri atque conscribi iussit. Sed priusquam præclara huius regis inuictissimi facinora ad exitum vertamus, vt grati in optimum principem, & bene de nobis meritum, animi indicia præferamus, operæ precium est, numerosas eius in Saxones expeditiones, in ordinem temporum redigere : vt feruentissimum eius in diuinam religionem zelum perspicimus. Præter illas autem superioribus annis per Karolum Martellum auum, & Pipinum patrem crebriores in Saxoniam detonationes, principium bellorum eius in nostram gentem, ab anno LXXII. hoc est, regni eius tertio : tunc enim Wormatia habito solenni regni conuentu, decreuit gentem Saxonum idololatram armis adoriri. Igitur transmissio Rheno ducit in Saxones, primaque fertur habuisse castra ad fontem Lupia, nunc Lippiam vocant : Cùmque Saxones & ipsi magna manu coacta, regi occurrerent, contulere manus non longe ab Osnaburga ad syluam Faginam : ibique magna strage casi, terga dederunt, fugeruntq; vltra Visurgum : & pulsus retrò Wandalis, qui terram tenuerunt, ipsi Saxones ibi sedes locauerunt : Ab illo die appellati Ostphali, quoniam qui patrijs in sedibus remansere, Westphali. Robur autem gentis, & omnis superstes nobilitas, emigravit : vt non remanerent nisi qui colendis agris inseruiebant, vulgus inermes. Progressus autem cum exercitu victore Karolus, venit ad montem Martis : ibique

phanum

phanum & idolum gentis, quod *Jrmensuel* appellauere, subuertit. *Eresberg* dictus est mōs, in quo *Mersborg*: nam & in eodem *Jrmensuel* à Saxonibus colebatur. Omnium rationem nominū reddere conantur veteres: probabiliora attingemus: arbitriū sit lectoris, quid sequatur. *Eresberg* ab *Hera Iunone* dictū accipiūt: quam etiam hodie volitare rustici fabulantur per aëra. Aut ab honore deorū nomen traducūt: Ibi *Hera Iuno*, ibi *Hermes Mercurius*, ibi *Mars Gradivus* colebātur. *Jrmensuel*, quasi *Mercurij* statuā interpretantur: is enim *Hermes* dictus est. Sed obtinuit *Martis* honor, vt nūc *Mersborg* vocetetur. Poterant idolorū ritus & nomina à memoria Romanorū Saxones tenuisse: cū *Drusus Nero*, & deinde filius eius *Germanicus*, sub *Augusto* prouinciam gubernarēt. Repertū est diū pōst in loco *Corbeia* simulacrū cū inscriptione hac: *Dux ego gētis Saxonū, victoriā certā polliceor venerantibus*. Sed an vicino quodā loco constiterit, qui de eius vocabulo *Martis* mons diceretur, an in vrbe *Mersborg* ad *Salam* fluuiū, parū nobis compertū est: nisi quod *Gallici* scriptores omnia perturbantes, & *Germanicæ* linguae imperiti, confundunt omnia: *Jrmensuel* interpretantur nōnulli statuam publicam. Coniici permittitur dictam *Jdermansuel*, quasi commune profugiū & asylum omniū, & *Martē* cōmunem: qui in pralio diū vagatur incertus, diū dubius, quō ponat victoriā. Erat armati toto corpore effigies: cuius in dextera signū militare, nostri vexillū vocant, præferens rotam: cuius breue momētū, et facilis ortus & interitus: ita euentus praliorū. In sinistra librā expandit, dubiam pugnantū sortē, facile huc aut illuc inclinantē. Pectus inermē, vrsū præferēbat, interritū bellatorū animū insinuans. In clypeo leo, qui bestijs imperitat, inuictum ad fortia

fortia facta impetum monstrat: floribus confito campum in quo stabat, quod nihil iucundius solet videri fortibus, quam in acie virtutem ostendere. Karolus autem cum fugam iniissent Saxonum maiores, ex remanentibus accipit obsides duodecim ad Weseram fluvium, & regreditur in sua.

CAPVT X.

SED cum anno proximo rex in expeditione Lombardica, quam in Dania descripsimus, esset occupatus, Saxones iniuriam prioris anni vindicare volentes, mouerunt in Hassones, qui iam Francis paruenerunt. & ad oppidum Frislarium pugnaverunt, magna interfectione cadentes qui obuiam prodiēerunt: Ecclesiam insignem eius oppidi, quam Bonifacius episcopus & martyr praedixit incremabilem, diu frustra tentauerunt incendere. Visi sunt in albis duo iuuenes, qui incendium restinguerent: vnde territi Saxones aufugerunt. Repertus est ad ostium adis sacrae genibus nixis Saxo extinctus, faucibus hians, quasi flammam excitaturus. Rex autem rebus in Italia compositis, aduolat cum Saxonum excursions audisset: perq; Hassiam misit diuisis agrum quatuor copiarum ductores: Tres obuios aut deiecerunt, aut in fugam verterunt: Quartus autem cum neminem sese obiectantem haberet, spolijs onustus ut ceteri, reuersus est ad regem in Ingelheim. Inde vero maiore apparatu ducens rex in prouinciam, Siborg & Eresborg arces iterum à Saxonibus communitas, denud expugnauit, & in arcem Brunsberg, quae omnium firmissima erat ad Visurgum fluvium, duxit oppugnandam: Inerat autem validum Saxonum praesidium: Firmata est obsidio: Ferunt remanere in hodiernum villis nomina ex castris regis, quae tum erant tripartita: